

1.

VALIMISPÄEV

2016. aasta 8. novembri pärastlõunal seadis Donald Trumpi kampaaniajuht Kellyanne Conway –Trumpi maailma keskseid, isegi peamisi tegelasi – end oma klaaskabinetis Trump Toweris mugavalt sisse. Trumpi kampaania peakorteris oli kuni valimisvõitluse päris viimaste nädalateni valitsenud uimane õhkkond. Pealtnäha eristas seda tavalisest äriettevõtte kontorist üksnes mõni parempoolseid hüüdlauseid kandev plakat.

Eesootavat kindlat või lausa hävitavat allajäämist arvestades oli Conway erakordselt rõõmsas tujus. Donald Trump jääb valimistel kaotajaks, selles oli ta veendunud, aga oli täiesti võimalik, et kaotus jääb alla kuue protsendi. See oli juba märkimisväärne võit. Ja mis puudutas eesootavat kaotust ennast, siis selle viskas ta lihtsalt peast välja: see oli Reince Priebuse, mitte tema süü.

Ta oli suurema osa päevast veetnud sõpradele ja poliitilistele liitlastele helistades ning Priebust kirudes. Nüüd võttis ta ette mõned teleprodutsendid ja uudisteankrud, kellega tal olid head sidemed tekkinud ja kelle abiga lootis leida pärast valimisi täiskohaga teletööd viimastel nädalatel antud rohkete intervjuude tõttu. Augusti keskel oli ta paljudega neist hoolsalt suhteid looma hakanud, kui ta Trumpi kampaaniaga liitus ja sai selle sõjakaks, kuid usaldusväärseks eestkõnelejaks. Oma tõmbleva naeratuse ja ilmega, kus haavatavus segunes veidral moel häirimatu rahuga, oli tema nägu kummaliselt telegeeniline.

Kõigi õudsete prohmakate kõrval kampaania jooksul oli tema sõnul tegelik probleem pörgulises, kellele nad ei suutnudki päitseid pähe saada: vabariiklaste rahvuskomitees (VRK), mida vedasid Priebus, tema parem käsi, 32-aastane Katie Walsh ja nende pressiesindaja Sean Spicer. VRK-st oli kujunenud vabariiklaste koorekihi tööriist. Selle asemel et astuda täielikult Trumpi selja taha, kui too suvel ametlikuks presidendikandidaadiks nimetati, olid nad aga hoopis oma tagalat kindlustanud. Kui Trump vajas toetavat õlga, siis seda lihtsalt ei pakutud.

Seda söötis Conway ajakirjanikele esimesena ette. Teiseks rääkis ta, et kõigest hoolimata oli kampaania siiski kuristikust välja roninud. Tõsisel ressursipuuduses vaevleva meeskonna ja põhimõtteliselt kõige hullemaga kandidaadiga lähiajaloo poliitikas – iga kord, kui Trumpi nime mainiti, pööritas Conway teatraalselt silmi või manas ette tardunud pokkerinäo – saavutati tegelikult erakordselt hea tulemus. Conway polnud kunagi ühegi riikliku tasemega kampaaniaga seotud olnud ja juhtis enne Trumpiga liitumist vähetähtsat kohalike valimiste arvamusküsitlustega tegelevat uuringufirmat, aga ta sai väga hästi aru, et nüüd, pärast kampaania lõppu, saab temast kaabelteleviioonikanalite juhtivaid konservatiivseid telenägusid.

Õigupoolest oli John McLaughlin, kes Trumpi kampaania jaoks avaliku arvamuse uuringuid tegi, viimase nädala jooksul paar korda vihjanud, et mõnes võtmetähtsusega osariigis, kus numbrid olid seni maani masendavad olnud, hakkasid asjad isegi Trumpi kasuks pöörduma. Aga nii Conway, Trump ise kui ka tema väimees Jared Kushner, kes tegelikult kampaania eesotsas seisis, või vähemalt oli perekond ta selleks volitanud, jäid endale kindlaks: nende uskumatu seiklus saab varsti otsa.

Üksnes Steve Bannon arvas teisiti, väites, et numbrid pöörduvad veel nende kasuks. Aga tegemist oli Bannoni – hullu Steve'i – arvamusega, mistõttu oli see kõike muud kui julgustav.

See äärmiselt väike kampaaniaga seotud meeskond pidas end peaaegu eranditult läbinägelikuks ja oma poliitikamaailma tuleviku-

väljavaadetes vaat et kõige realistlikumaks seltskonnaks. Nende hulgas valitses vaikiv nõusolek, et Donald Trumpist mitte üksnes ei saanud president, vaid ilmselt ka ei tohiks saada. Õnneks tähendas selle veendumuse esimene pool, et teise poole pärast ei tarvitsenud muretseda.

Kampaania lõpusirgele jõudes püsis Trump ise lootusrikkana. Ta oli üle elanud Billy Bushi video avalikustamisele järgnenud möllu, kui VRK-l oli olnud jultumust survestada teda oma kandidatuuri tagasi võtma. Clintoni ülekaalukat võitu oli aidanud takistada ka FBI direktor James Comey, kes oli Hillaryle miskipärast vee peale tõmmanud, lubades üksteist päeva enne valimisi avada tema e-kirjade kohta käinud juurdluse.

„Ma võin olla maailma kõige kuulsam mees,“ oli Trump kampaania alguses öelnud Sam Nunbergile, kes vahepeal tema nõunikuna töötas.

„Aga kas te tahate olla president?“ oli Nunberg küsinud (põhimõtteliselt täiesti erinev küsimus sellest, mida tavaliselt kandidaadile esimese asjana esitatakse: „Miks te tahate olla president?“). Vastust Nunberg ei saanud.

Asi oli aga selles, et vastust polnudki vaja, sest temast lihtsalt ei pidanud president saama.

Trumpi vanale sõbrale Roger Ailesile meeldis öelda, et kui tahad televisioonis karjääri teha, kandideeri kõigepealt presidendiks. Ailesi õhutusel laskis nüüd ka Trump lahti kuulujutu omanimelise telekanali asutamisest. Tulevik oli helge.

Trump rääkis Ailesile, et pärast selle kampaania lõppu on tema kaubamärk veelgi tugevam ja tema enda võimalused lausa piiramatud. „See on suurem, kui ma eales oleksin osanud unistada,“ rääkis ta nädal aega enne valimispäeva Ailesile omavahelises vestluses. „Ma ei mõtle kaotusest, sest see pole mingi kaotus. Me oleme selgelt võitnud.“ Veelgi enam, juba oli tal paigas ka see, kuidas ta avalikkusele oma valimiskaotust kommenteerib: „See oli vargus!“

Donald Trump ja tema pisike kampaaniasõdurite rühm olid valimis kaotuse tule ja raevuga vastu võtma. Võiduks nad valmis ei olnud.

Poliitikas peab ikka keegi kaotama, kuigi eranditult kõik usuvad, et nad võivad võita. Ilmselt pole sul isegi võimalik võita, kui sa sellesse ise ei usu – välja arvatud Trumpi puhul.

Trumpi enda jaoks oli läbiv teema see, et tema kampaania olevat olnud vilets ja kõik sellega seotud inimesed luuserid. Täpselt samamoodi oli ta veendunud, et Clintoni inimesed olid kõik säravad võidumehed. „Nendel on kõige paremad ja minul kõige hullemad,“ ütles ta ikka. Trumpiga koos kampaanialennukis viibimine tähendas tihti, et said kaela kohutava kriitikalaviini: kõik tema ümber olid idioodid.

Corey Lewandowski, kes oli Trumpi juures ametis enam-vähem esimese ametliku kampaaniajuhina, sai tihti kandidaadi käest sõimata. Kuude kaupa nimetas Trump teda „kõige hullemaks“ ja 2016. aasta juunis sai ta lõpuks sule sappa. Pärast seda kuulutas Trump aga pidevalt, et tema kampaania oli ilma Lewandowskita hukule määratud. „Kõik me oleme luuserid,“ oli tal kombeks öelda. „Kõik meie inimesed on kohutavad, keegi ei jaga midagi ... Oh, oleks Corey vaid tagasi.“ Kiiresti pettus Trump ka oma teises kampaaniajuhisis, Paul Manafortis.

Augustiks, kui Trump oli Clintonist 12 kuni 17 protsendi võrra maha jäänud ja sai päevast päeva pressi käest halastamatult nahutada, ei suutnud Trump ka kõige parema tahtmise juures tulla lagedale stsenaariumiga, kuidas valimisi võita. Sellel suure häda hetkel müüs Trump põhimõtteliselt maha oma kaotusseisus oleva kampaania. Varem Ted Cruze toetanud parempoolne miljardär Bob Mercer oli otsustanud oma toetuse ümber suunata Trumpile viie miljoni dollari suuruse rahasüstiga. Uskudes, et kogu kampaania on kuristikku äärel, lendasid Mercer ja tema tütar Rebekah oma Long Islandi villast helikopteriga ühele plaanipärasele tuluõhtule, kust teised võimalikud sponsorid olid järjest alt ära hüppama hakanud. See toimus New York Jetsi omaniku ning Johnsoni ja Johnsoni pärija Woody Johnsoni suvemajas East Hamptonis.

Trumpil polnud isa ega tütrega mingit erilist suhet. Bob Merce-
riga, kes andis peamiselt ühesilbilisi vastuseid, oli ta üksnes paar
korda vestelnud ja Rebekah Merceri ainus kokkupuude Trumpiga oli
see, et ta oli koos temaga Trump Toweris pilti teinud. Aga kui Merce-
rid tulid lagedale kampaania ülevõtmise plaaniga, millega käis kaa-
sas nende tinasõdurite Steve Bannoni ja Kellyanne Conway ametisse
istutamine, siis sellele Trump vastu ei punninud. Ta leidis üksnes, et
on sügavalt käsitamatu, miks peaks keegi tahtma seda teha. „Kogu see
asi on täiesti persses,“ ütles ta Merceritele.

Kõik vähegi tähenduslikud näitajad viitasid, et „lõdva vända
kampaaniaks“ nimetatud ettevõtmise kohal, nagu Steve Bannon selle
kohta ütles, rippus midagi veel mastaapsemat kui hävingu eelaimuse
vari: tunne, et seda pole olemuslikult võimalik ellu viia.

Kandidaat, kes oli ennast kuulutanud – lausa kümnekordseks –
miljardäriks, keeldus ise kampaaniasse oma raha investeerimast.
Bannon ütles Jared Kushnerile – kes oli oma naise ja Trumpi vaenlase
David Geffeniga parajasti Horvaatias puhkamas olnud, kui Bannon
kampaaniaga liitus –, et pärast esimest septembrikuist debatti on neil
vaja kuskilt leida 50 miljonit lisadollarit, millega kuni valimispäevani
välja vedada.

„Viiskümmend miljonit on välistatud, kui me just ei suuda talle
garanteerida, et ta võidab,“ kostis Kushner realistlikult.

„Kakskümmend viis miljonit?“ pakkus Bannon.

„Juhul, kui me saame öelda, et võit on enam kui tõenäoline.“

Suurim summa, mida Trump lõpuks nõustus välja käima, oli
kümme miljonit dollarit, mis ta andis oma kampaaniale laenuks tin-
gimusel, et saab selle kohe tagasi, kui neil õnnestub kuskilt mujalt
toetust saada. (Et Trump ei saaks pugeda selle taha, nagu oleks ta
unustanud raha teele panna, saadeti laenu järele koos netiülekandeks
vajalike juhistega Steve Mnuchin, toonane kampaania finantsjuht.)

Tegelikkuses tõelist kampaaniat ei olnudki, sest polnud ka tõe-
list meeskonda, parimal juhul vaid üks erakordselt hälbeline tiim.
Päris alguses kampaaniat *de facto* juhtinud Roger Stone lahkus ise

või lasi Trump ta lahti: kumbki mees väitis avalikkusele, et just tema oli teisele koha kätte näidanud. Trumpi nõuniku Sam Nunbergi, kes oli töötanud Stone'i alluvuses, ajas Corey Lewandowski suure kisa saatel minema ja Trump pani omavahelise musta pesu pesemise veel suurema kella külge, kaevates Nunbergi kohtusse. Lewandowskil ja suhtekorraldusnõunikul Hope Hicksil, kelle oli kampaania juurde toonud Ivanka Trump, oli armulugu, mis lõppes suure avaliku tüliga keset tänavat: juhtum, millele Nunberg viitas oma vastuses Trumpi hagiavaldusele. Väliste tunnuste põhjal oli selge, et selle kampaaniaga ei kavatsatud mitte midagi võita.

Isegi siis, kui Trump alistas ülejäänud kuusteist vabariiklaste kandidaati – nii uskumatu kui see ka näis –, tundus peaesmärgi saavutamine ehk presidendivalimiste võit ikkagi endiselt sama jabur.

Ja kui võit millalgi sügisel ka natuke usutavam näis, haihtus see lootus kiiresti Billy Bushi afääriga. „Mind tõmbab automaatselt ilusate naiste poole – ma lihtsalt hakkan neid kohe suudlema,“ rääkis Trump NBC saatejuhile Billy Bushile lahtise mikrofoni ees. Samal ajal käis riigis suur arutelu seksuaalse ahistamise teemal. „See on nagu magnet. Ma lihtsalt suudlen. Ma isegi ei oota. Ja kui sa oled staar, siis nad lasevad sul seda teha. Sa võid teha ükskõik mida ... Haara neil tutist kinni. Ükskõik mida.“

Häving oli dramaatiline. Asjade selline areng oli nii masendav, et kui VRK juht Reince Priebus Washingtonist New Yorki Trump Towerisse erakorralisele koosolekule kutsuti, siis ta lihtsalt ei suutnud end New Yorgi Penn Stationi rongijaamast lahkuma sundida. Trumpi meeskond keelitas teda kaks tundi läbi linna tulema.

„Vennas,“ ütles Bannon meeleheitlikult, moosides Priebust telefoni teel, „võimalik, et me ei kohtu enam pärast tänast mitte kunagi, aga täna pead sa siia majja tulema ja siit peauksest sisse kõndima.“

Avaliku teotuse juures, mida Melania Trump pärast Billy Bushi videot taluma pidi, oli ainus hea asi see, et nüüd polnud tema abikaasal enam mingit võimalust presidendiks saada.

Donald Trumpi abielu oli mõistatuseks peaaegu kõigile, kes teda tundsid – või vähemalt neile, kellel polnud endal eralennukeid ega mitut maja. Ta veetis Melaniaga üsna vähe aega koos. Vahetevahel läks mitu päeva mööda, ilma et nad üldse oleks suhelnud, kuigi nad olid mõlemad Trump Toweris. Melania ei teadnud tihti, kus Donald viibib ega pööranud sellele ka erilist tähelepanu. Tema abikaasa käis oma kodude vahel samamoodi nagu toast tuppa liikudes. Nagu Melania ei teadnud eriti midagi mehe käimistest, ei teadnud ta eriti midagi ka tema äridest ja parimal juhul näitas nende vastu leiget huvi. Oma esimesest neljast lapsest oli Trump isana suuresti eemal olnud ja veelgi rohkem viiendast lapsest, Melaniaga saadud poeg Barronist. See oli tema kolmas abielu ja nagu ta sõpradele rääkis, oli ta enda arvates lõpuks õige nipi kätte saanud: ela ja lase teistel elada – „Tegele oma asjadega“.

Ta oli kurikuulus naistemees ja kampaania ajal sai temast ilmselt maailma kõige kuulsam ligitikkuja. Ei saanud väita, nagu oleks Trump naistega eriti delikaatne olnud, kuid tal oli palju ideid, kuidas nendega hästi läbi saada. Nende hulgas oli ka teooria, mida ta arutas sõpradega, et mida rohkem eluaastaid jääb vanema mehe ja noorema naise vahele, seda vähem võtab noorem naine seda isiklikult, kui vanem mees talle truudust murrab.

Siiski oli täiesti vale väita, et see oli abielu ainult nime poolest. Trump rääkis Melaniast sageli, kui naist kohal polnud. Ta imetles tema välimust, põhjustades tihti sellega Melaniale teiste ees kohmetust. Trump rääkis uhkelt ja igasuguse irooniata, et Melania oli „trofeenaine“. Ja kui ta ka ei jaganud temaga täiel määral oma elu, siis jagas ta temaga lahkesti oma vara. „Rõõmus naine, rõõmus elu,“ ütles ta rikkurite vana käibetõde korrates.

Talle oli tähtis ka Melania heakskiit. (Talle oli tähtis kõigi naiste heakskiit, kõigi, kes teda ümbritsesid ja kellel oli piisavalt oidu talle

sega jagada.) 2014. aastal, kui ta esimest korda hakkas tõsiselt mõtlema presidendiks kandideerimisele, oli Melania üks vähestest, kes uskus, et ta võib isegi võita. Trumpi tütar Ivanka, kes kogu kampaaniast püüdlis eemale hoidis, kasutas seda naljanumbrina. Ivanka ei varjanud kunagi eriti oma halvakspanu võõrasema vastu ja ütles vahel sõpradele: „Ta arvab, et kui isa presidendiks kandideerib, siis ta kindlasti võidab – see ütlebki Melania kohta kõik, mis öelda on.“

Küll aga väljavaade, et tema abikaasast võib ka päriselt president saada, ajas Melaniale judinad peale. Ta pelgas, et see hävitaks tema hästi hoitud ja kaitstud elu – hoitud ja kaitstud muide väga suurel määral ka Trumpi suguvõsa eest. Tema elu keerles peaaegu ainult väikeste poja ümber.

Ära vii laskmata karu nahka turule, naljatas tema abikaasa ka siis, kui ise päevade kaupa kampaaniareisidel viibis ja uudiste pealkirjades valitses. Aga Melania õud ja äng ainult kasvasid.

Sõbrad rääkisid talle Manhattanil tema kohta levivast klatsikampaaniast, mis oli tulvil õelaid ja naeruvääristavaid vihjeid. Luubi alla oli võetud tema modellikarjäär. Pärast Trumpi nimetamist kandidaadiks ilmusid need kuulujutud Melania kodumaa Sloveenia kõmuajakirjas Suzy. Pahaendelise märgina sellest, mida tulevik tuua võib, paiskas Daily Mail seejärel tolle artikli üle ilma laiali.

New York Posti kätte sattusid Melania modellikarjääri alguses tehtud alastifotode negatiivid – kõik teised peale Melania oletasid, et see leke viib välja Trumpi endani.

Endast väljas Melania võttis abikaasa ette. Kas selline ongi nende tulevik? Melania ütles mehele, et ta ei suuda sellega leppida.

Trump vastas endalikult: „Kaebame kohtusse!“ ja palkas talle advokaadid. Aga ta käitus ka ebatavaliselt süüdlaslikult. „Ainult natuke veel,“ keelitas ta Melaniat. Novembris on sellega kõik. Ta andis naisele pühaliku garantii: tema võit ei olnud lihtsalt mingilgi moel võimalik. Ja isegi kui see tuli niisuguse kroonilise – või nagu Trump ise ütles, süüdimatu – truudusemurdja suust, oli see üks lubadus oma naisele, mida ta kavatses kindlasti pidada.

Trumpi kampaania oli ilmselt tahtmatult kopeerinud skeemi, mida Mel Brooks kasutas oma filmis „Produtsendid“. Selles kuulsas linateoses võtavad Brooksi totakad varganägudest kangelased Max Bialystock ja Leo Bloom nõuks müüa maha rohkem kui sada protsenti oma osakutest Broadway *show*'s, mille produtsendid nad on. Pettus tuleb välja üksnes juhul, kui vaatemäng on edukas. Etendus ehitatakse üles eeldusel, et see kukub läbi. Nii toovad nad lavale *show*', mis on nii groteskne, et osutub ootamatult edukaks ja viib kangelased hukatusse.

Kantuna upsakusest, nartsissismist või ebatavalistest saatuse keerdkäikudest, on võidukaks osutunud presidendikandidaadid kõik väga tõenäoliselt veetnud arvestatava osa oma karjäärast, kui mitte tervest täiskasvanuelust, selleks rolliks valmistudes. Nad tõusevad karjääriredelil aina uutesse valitud ametitesse. Nad lihvivad oma avalikku palet. Nad punuvad pühendunult suhtevõrgustikke, sest poliitika oleneb edu suurel määral sellest, kes on su liitlased. Nad tuubivad. (See kehtis isegi ükskõikse George W. Bushi kohta, kes lootis oma isa lähikonnale, et nood tema eest tuubiksid.) Ja nad koristavad oma segaduse enese järelt ära – või kannavad vähemalt hoolt, et see oleks hoolega varjatud. Nad valmistuvad võitma ja valitsema.

Trump arvestas aga teadlikult hoopis teistsuguse võimalusega. Kandidaat ja tema ustavad sõdurid olid veendunud, et võivad nautida kõiki hüvesid, mis kaasnevad p e a a e g u presidendiks valimisega, ilma et peaksid oma käitumist või maailmavaadet karvavõrdki muutma: me võime olla täpselt need, kes oleme, sest me muidugi-mõista ei võida.

Paljud presidendikandidaadid on uhkustanud sellega, et nad pole Washingtoni süsteemis sees. Tegelikuses soosib selline strateegia ainult senaatorite vastu kandideerivaid kubernere. Iga tõsiselt võetav kandidaat, ükskõik kuidas ta ka Washingtoni ei kiruks, vajab tuge ja abi neilt, kes valdavad valitsusaparaadi siseinfot. Aga Trumpi puhul polnud peaaegu ükski tema siseringi inimestest kunagi riik-

liku taseme poliitikas tegev olnud – ja tema lähimad nõuandjad polnud poliitikaga üldse kokku puutunud. Kogu elu jooksul oli Trumpil üldse olnud väga vähe sõpru, aga kui ta presidendikampaaniaga alustas, siis polnud tal peaaegu ühtegi sõpra, kes oleks olnud tegev poliitikas. Oli ainult kaks päris poliitikut, kellega Trump lähedane oli: Rudy Giuliani ja Chris Christie, kes olid mõlemad omal moel üpris veidrad ja eraklikud. Trumpil polnud aimugi – absoluutselt õrna aimugi – selle töö elementaarsetest intellektuaalsetest põhialustest ning see oli veel naeruväärselt pehmelt öeldud. Kampaania alguspäevil rullus lahti „Produtsentide“ filmi vääriline stseen, kui Sam Nunberg saadeti kandidaadile Ühendriikide põhiseadust selgitama. „Ma jõudsin neljanda paranduseni, ja juba hakkas ta oma huult venitama ning silmi pööritama.“

Peaaegu kõigil Trumpi meeskonna liikmetel oli pagasina kaasas mingi segadus või jama, mis töötas presidendile ja tema personalile häda kaela tuua. Trumpile meeldis kuulata, kuidas tema tulevane riikliku julgeoleku nõunik ja kampaaniaürituste avakõneleja Mike Flynn kurtis CIA ning Ameerika luurajate haletsusväärse üle. Flynn'i sõbrad arvasid, et võtta ühe kõne eest venelastelt vastu 45 000 dollarit pole just parim mõte. „Noh, sellest tekiks ainult siis probleem, kui me võidaks,“ rahustas Flynn neid teadmiseiga, et just sel põhjusel sellest probleemi ei teki.

Pärast Lewandowski vallandamist usaldas Trump oma kampaania juhtimise rahvusvahelisele lobistile ja poliititehnoloogile Paul Manafortile, kes nõustus töötama ilma palgata, tekitades sellega *quid pro quo* kahtlusi. Manafort oli diktaatoreid ja korrumpeerunud despoote esindades 30 aastat miljoneid dollareid kokku ajanud ning see raha sissevool oli ka Ühendriikide kriminaaluurijatele ammu silma jäänud. See polnud veel kõik: miljardärist Vene oligarh Oleg Deripaska, kes väitis, et Manafort oli temalt kõveraid teid pidi kinnisvarapettuse käigus 17 miljonit dollarit välja petnud ning kes oli talle verist kättemaksu vandunud, jälgis Manaforti teraselt ja talletas iga tema rahalise tehingu. Samal ajal liitus Manafort kampaaniaga.

Põhjused, miks enne Trumpi pole ainuski president ja peaaegu mitte ükski poliitik üldse tegelenud kinnisvaraäri, on ilmselged: vähe reguleeritud turg, mis põhineb suures osas laenurahal ja on sagedaste kõikumiste tõttu haavatav, vajab tihti riigi tuge ning on probleemse raha korral eelistatud valuuta – see viitab rahapesule. Trumpi väimees Jared Kushner, Jaredi isa Charlie, Trumpi pojad Don juunior ja Eric ning tütar Ivanka ja ka Trump ise pidasid kõik oma äriettevõtmisi suuremal või vähemal määral ülal, ajades oma asju rahvusvaheliste vabade rahavoogude ja niinimetatud halli raha kahtlasel piirimaal. Charlie Kushner, kelle kinnisvara ärihuvidega oli Trumpi väimees ja kõige tähtsam nõunik lähedalt seotud, oli juba maksudest kõrvalehoidmise, tunnistajate mõjutamise ja ebaseaduslike kampaaniatoetuste eest föderaalvanglas istunud.

Kõige tõhusama taustauuringu teevad tänapäeva poliitikud ja nende personaliliikmed mitte vastase, vaid hoopis iseenda kohta. Kui Trumpi meeskond oleks oma kandidaati revideerinud, oleksid nad targu järeldanud, et eetilise suurendusklaasi alla sattudes võivad nad kohe ohtu sattuda. Aga Trump ei teinud nimme selleks mingeid pingutusi. Tema pikaajaline poliitiline nõuandja Roger Stone selgitas Steve Bannonile, et Trumpi vaimne meelelaad muutis sellise enda inspekteerimise võimatuks. Samuti ei oleks Trump talunud, et keegi teine võiks temast nõnda igasuguseid asju teada saada – ja seega saada ka võimaluse neid kuidagi tema vastu ära kasutada. Pealegi, milleks selline põhjalik ja eeldatavalt ohtlik uuring, kui võiduvõimalusi niikuinii polnud?

Trump ei pigistanud silma kinni mitte üksnes oma äritehingute ja kinnisvaravaldustega tekkivate võimalike vastuolude koha pealt, vaid keeldus ka jultunult oma maksudeklaratsioone avalikustamast. Milleks seda teha, kui ta ei kavatsenud võita?

Kõigele lisaks keeldus Trump ka hüpoteetiliselt võimuvahetuse küsimusi arutamast, väites, et see toob halba õnne – pidades seda aga tegelikult ajaraiskamiseks. Samuti ei juurelnud ta hetkegi küsimuste üle, mis võisid kerkida seoses tema varadega ja huvide konfliktiga.